

Høringsnotat til 2. offentlig høring over miljøkonsekvensrapport for Vesterhav Syd Havvindmøllepark

Kontor/afdeling:
Center for vedvarende energi

Dato:
14-12-2020

J nr. 2019 - 1707

Baggrund

Med afsæt i den energipolitiske aftale fra 2012, samt med udgangspunkt i forundersøgelser og miljøvurderinger foretaget af Energinet.dk (nu Energinet), udbød Energistyrelsen den 20. februar 2015 anlæg og drift af 350 MW kystnære havvindmølleparker.

Vattenfall vandt udbuddet og indgik den 22. december 2016 koncessionsaftale med Energistyrelsen og fik samtidig meddelt forundersøgelsestilladelse og etableringstilladelse (inkl. VVM-tilladelse) for henholdsvis Vesterhav Syd Havvindmøllepark og Vesterhav Nord Havvindmøllepark.

Etableringstilladelsen til Vesterhav Syd blev efterfølgende påklaget til Energiklagenævnet. Ved afgørelse af 20. december 2018 ophævede Energiklagenævnet den del af etableringstilladelsen for Vesterhav Syd Havvindmøllepark, som angår vurderingen af projektets virkninger på miljøet, og hjemviste denne del af etableringstilladelsen til fornyet behandling hos Energistyrelsen.

Energistyrelsen meddelte Vattenfall ved e-mail af 8. februar 2019, at styrelsen, på baggrund af Energiklagenævnets afgørelse, ville behandle den hjemviste del af etableringstilladelsen, som angår vurderingen af virkningerne på miljøet. Energistyrelsen meddelte ligeledes, at den fornyede behandling indebar, at der skulle udarbejdes en ny miljøvurdering. Styrelsen meddelte endvidere, at Energiklagenævnets afgørelse ikke førte til, at hele etableringstilladelsen af 22. december 2016 var ugyldig, idet den resterende del af etableringstilladelsen, som ikke angik vurderingen af virkningerne på miljøet, forblev gyldig.

I perioden fra 1. juli til 16. august 2019 indkaldte Energistyrelsen idéer og forslag til den nye miljøvurdering af Vesterhav Syd (1. offentlighedsfase). I samme periode foretog Miljøstyrelsen en høring af nabostater over projektets grænseoverskridende miljøpåvirkninger (ESPOO-høring) i henhold til ESPOO-konventionen.

På baggrund af høringen udarbejdede Energistyrelsen høringsnotat og afgrænsningsudtalelse for begge projekter.

Afgræsningsudtalelsen for Vesterhav Syd Havvindmøllepark, som er fremsendt til Vattenfall, indeholder Energistyrelsens krav til miljøkonsekvensrapporten, herunder hvor omfattende og detaljerede oplysninger miljøkonsekvensrapporten skal indeholde.

I perioden fra 5. maj til 30. juni 2020 sendte Energistyrelsen den endelige miljøkonsekvensrapport for Vesterhav Syd, som Vattenfall har udarbejdet, i høring hos offentligheden og myndigheder (2. offentlighedsfase). I samme periode foretog Energistyrelsen via Miljøstyrelsen ESPOO-høring af Tyskland og Holland, som havde tilkendegivet ønske om at blive inddraget i processen.

Nærværende høringsnotat opsummerer de indkomne høringssvar fra 2. offentlighedsfase og Energistyrelsens bemærkninger til høringssvarene. Energistyrelsens bemærkninger fremgår i *kursiv*.

Høringsnotatet

Der er modtaget i alt 162 høringssvar vedr. Vesterhav Syd i løbet af 2. offentlighedsfase. De fleste høringssvar er fra privatpersoner, men der er også modtaget høringssvar fra myndigheder, foreninger og organisationer. En række høringssvar er afgivet på vegne af flere personer og grundejerforeninger. 14 høringssvar henviser til og tilslutter sig høringssvaret fra Foreningen Flyt Vesterhav Syd.

Del 1 i høringsnotatet er en oversigt og opsummering af høringssvar fra berørte myndigheder og institutioner med myndighedsopgaver samt Energistyrelsens bemærkninger til høringssvarene. Følgende berørte myndigheder har afgivet høringssvar: Arbejdstilsynet, Ribe Stift, Ringkøbing-Skjern Kommune, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Transport- og Boligministeriet, Erhvervsministeriet og daværende Miljø- og Fødevarerministeriet, nu Miljøministeriet. Derudover er der modtaget høringssvar fra Holland og Tyskland i forbindelse med ESPOO-høringen.

Del 2 i høringsnotatet består af et skema, der opsummerer høringssvar til miljøkonsekvensrapporten, der har været udgangspunktet for 2. offentlighedsfase afholdt i perioden 5. maj til 30. juni 2020, samt Energistyrelsens bemærkninger til høringssvarene. Skemaet er opdelt efter miljøemner.

Del 3 i høringsnotatet indeholder en opsummering af kommentarer og indsigelser, der efter Energistyrelsens vurdering ikke specifikt vedrører miljøkonsekvensrapporten og dermed heller ikke indgår i Energistyrelsens vurdering af, om der på baggrund af miljøkonsekvensrapporten kan meddeles tilladelse til projektet. Det er eksempelvis spørgsmål rettet mod screeningen af arealer til kystnære havvindmølleparker tilbage i 2011-2012, de politiske beslutninger og grundlaget for de kystnære havvindmølleparker.

Del 1: Høringssvar fra myndigheder og institutioner, der udfører myndighedsopgaver

En række myndigheder og institutioner, der udfører myndighedsopgaver, har afgivet høringssvar i forbindelse med høringen af offentligheden og berørte myndigheder. Høringssvarene med Energistyrelsens bemærkninger er i dette afsnit gengivet sær-

skilt, men de elementer i høringssvarene, der vedrører miljøpåvirkningerne fra projektet, fremgår også i skemaet i Del 2 af høringsnotatet. Energistyrelsens bemærkninger til de enkelte høringssvar fremgår med kursiv.

- **Arbejdstilsynet henviser til tidligere indgivet høringssvar af 25. februar 2020 i forbindelse med stjernehøring over udkast til miljøkonsekvensrapport. Arbejdstilsynet forudsætter, at reglerne i arbejdsmiljøloven overholdes under planlægningen og når det konkrete arbejde igangsættes.**

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger og vil tage kontakt til Arbejdstilsynet i forbindelse med tilsyn med projektet, skulle det blive nødvendigt

- **Ribe stift bemærker, at de høje møller vil være synlige fra land, og at de vil kunne ses i baggrunden for kystnære kirker, herunder især Gammel Sogn Kirke, Lyngvig Kirke og Hvide Sande Kirke. Ribe Stift bemærker desuden, at der ikke er udført visualiseringer i forhold til de kystnære kirker, men vurderer samtidig den aktuelle havvindmøllepark ikke vil påvirke omgivelserne for nogen kirker i et sådant omfang, at stiftet vil anbefale en indsigelse.**

Energistyrelsen tager høringssvaret til efterretning og bemærker, at Hvide Sande Kirke er beliggende inde i Hvide Sande, og at den visuelle påvirkning fra projektet her skal ses i sammenhæng med den øvrige bebyggelse i området. I forhold til Lyngvig Kirke vurderes en visualisering, der samtidig viser projektet, at være vanskelig, idet kirken ligger øst for klitterne, hvorfor vindmøllerne ikke vurderes at være synlige i umiddelbar nærhed af kirken. Gammel Sogn Kirke er beliggende i over 15 km afstand fra vindmøllerne, hvor de ikke vurderes at udgøre et væsentligt forstyrrende element i landskabet med væsentlig betydning for oplevelsen af kirken. Energistyrelsen henviser til, at der foreligger en visualisering fra Ringkøbing tæt på kirken, fotostandpunkt 6 i visualiseringsrapporten. Energistyrelsen vurderer, at miljøkonsekvensrapporten og visualiseringerne i tilstrækkelig grad belyser projektets visuelle påvirkninger, og at der er fyldestgørende grundlag for at kunne træffe afgørelse.

- **Ringkøbing-Skjern Kommune kvitterer i deres høringssvar for processen med at fastlægge et nyt opstillingsmønster og udtrykker tilfredshed med, at vindmøllerne placeres så langt fra kysten som muligt.**

Energistyrelsen tager høringssvaret til efterretning og har ikke bemærkninger til høringssvaret.

- **Erhvervsministeriet bemærker på vegne af Søfartsstyrelsen, at der skal aftales afmærkningsplan med Søfartsstyrelsen og ikke Energistyrelsen, som anført i afsnit 3.4.4.1 i miljøkonsekvensrapporten. Der bemærkes derudover en fejl i den vedlagte sejladsrisikovurdering, idet der ikke er forbud mod sejlads mellem vindmøllerne og ikke er en begrænsning på skibenes afstand til vindmøllerne.**

Energistyrelsen tager høringsvaret til efterretning. Fejlen i sejladsrisikovurderingen ift. sejladsforbud mellem vindmøllerne og fejlen i miljøkonsekvensrapporten ift. aftale om afmærkningsplan har ikke betydning for miljøvurderingen af projektet og Energistyrelsens afgørelse.

- **Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det fremgår af høringsmaterialet, at der er tale om opstilling af 20 stk. 8,4 MW Siemens vindmøller. Af baggrundsrapporten vedrørende støjberegninger fremgår det, at der er lagt målte støjmissions data for en 8,0 MW Siemens vindmølle til grund for støjberegningerne. Miljø- og Fødevareministeriet kan af høringsmaterialet ikke se en nærmere omtale heraf eller vurdering af betydningen af denne forskel, hvilket bør belyses i rapporten. Idet de beregnede støjbidrag fra Vesterhav Syd møllerne er væsentligt lavere end de gældende støjgrænser, vil en eventuel forskel i støjmission mellem en 8,0 MW vindmølle og en 8,4 MW vindmølle næppe have væsentlig betydning for de beregnede samlede støjniveauer fra nye og eksisterende vindmøller, men såfremt der ikke på nuværende tidspunkt foreligger emissionsmålinger for den konkrete 8,4 MW vindmølle, bør der i tilladelsen stilles vilkår om tilvejebringelse af dokumentation for støjmissionen fra denne vindmølletype. I miljøkonsekvensrapporten omtales en af Health Canada gennemført undersøgelse om sammenhæng mellem vindmøllestøj og helbredseffekter, offentliggjort første gang i 2014. Det anføres, at "Undersøgelsen fandt dog en signifikant sammenhæng mellem oplevet stress, et højere niveau af stresshormonet kortisol og vindmøllestøj". I henhold til Miljø- og Fødevareministeriets oplysninger om den pågældende undersøgelse, omtales i rapporten den kendte sammenhæng mellem oplevet stress og stresshormonet kortisol, men undersøgelsen har ikke fundet en sammenhæng mellem målte kortisolniveauer og støj fra vindmøller.**

Energistyrelsen tager høringsvaret til efterretning og skal bemærke, at Vattenfall har oplyst, at støjberegningen er udført på baggrund af målinger af kildestøj for en 8,6MW variant af den mølletype, der benyttes i projektet. Henvisningen til 8,0MW mølletypen skyldes, at typecertifikatet knytter sig til denne mølletype, der har en såkaldt flexkonfiguration, hvor typecertifikatet indeholder to varianter med hhv. 8,0MW power rating og 8,6MW power rating. Idet støjberegningen ifølge Vattenfall er baseret på den variant af møllen med højest effekt og med højest kildestøj, forventes støjen fra en 8,4MW variant, der skal benyttes til projektet, at være marginalt mindre. Det er derfor Energistyrelsens vurdering, at der ikke er behov for yderligere vilkår ift. dokumentation af støjen. Energistyrelsen bemærker her, at vindmølletypen, der benyttes, skal certificeres i henhold til de danske certificeringsregler.

Del 2: Opsummering og vurdering af de indkomne bemærkninger ift. indholdet i miljøkonsekvensrapporten

Emne fra høringssvar	Høringssvar nr.	Indhold fra høringssvar samt Energistyrelsens bemærkninger og vurdering (<i>i kursiv og fed</i>)
<p>Udkast til tilladelsen/den endelige tilladelse</p> <p>Klagenævnets afgørelse</p> <p>Myndighedsrolle</p> <p>Afgrænsningsudtalelsen</p>	<p>14, 15, 28, 39, 51, 54, 58, 115, 132, 149, 154</p>	<p><u>Indhold i høringssvar:</u></p> <p>Flere høringssvar finder det kritisabelt, at Energistyrelsens udkast til afgørelse var en del af det materiale, der blev sendt i offentlig høring, da det antyder, at Energistyrelsen på forhånd har taget stilling til projektet og taget parti i høringsprocessen. Et høringssvar henviser i den forbindelse til, at Energistyrelsen bør have fokus på gennemsigtighed, integritet og ansvarlighed.</p> <p>Et høringssvar finder desuden, at afgrænsningsudtalelsen stiller for få krav til Vattenfall, hvorved det er garanteret på forhånd, at Vattenfall kan opfylde kravene.</p> <p>Der stilles også spørgsmålstegn ved Energistyrelsens brug af begreberne "foreløbige vurdering" og "foreliggende grundlag" i forbindelse med høringen og udkastet til afgørelse. Der anføres både, at Energistyrelsen dermed ses at have taget stilling til projektet, inden offentligheden har kunnet komme med bemærkninger, og at brugen af begrebet "foreløbige" må betyde, at der kan fremkomme bemærkninger eller indsigelse fra den offentlige høring, som gør, at projektet ikke kan opnå tilladelse alligevel.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u></p> <p><i>Energistyrelsen er VVM-myndighed for havvindmølleparker og skal på baggrund af bl.a. bygherrens miljøkonsekvensrapport og indkomne høringssvar fra offentligheden vurdere, hvorvidt projektet kan gennemføres. I en miljøvurderingsproces vil der ofte være en tæt dialog mellem bygherre, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten, og myndigheden, der skal vurdere miljøkonsekvensrapporten, for at sikre, at den opfylder nødvendige krav i miljøvurderingsloven og lever op til myndighedens forventninger. Energistyrelsen skal i forhold til den folkelige og kommunale modstand understrege, at projektet er politisk besluttet, og at der fra politisk side er et klart ønske om at overholde statens aftale med Vattenfall.</i></p> <p><i>Miljøvurderingsloven stiller krav om, at et udkast til afgørelse skal fremsendes i offentlig høring, hvis et sådant foreligger, og stiller ligeledes krav om, at myndigheden, når den modtager miljøkonsekvensrapporten,</i></p>

gennemgår rapporten med henblik på at vurdere, om den opfylder de nødvendige krav. At et udkast til tilladelse har været fremlagt i offentlig høring sammen med miljøkonsekvensrapporten ændrer ikke på, at Energistyrelsen i henhold til miljøvurderingslovens § 25 er forpligtet til at inddrage resultatet af den offentlige høring som grundlag for den endelige afgørelse, hvilket også er tilfældet for dette konkrete projekt.

Energistyrelsen kan oplyse, at der i den konkrete sag ikke har været høringssvar, der har bevirket, at nye supplerende undersøgelser skulle foretages, eller at Energistyrelsen vurderer projektets miljøpåvirkninger af en sådan karakter, at der ikke kan meddeles tilladelse til projektet.

Energistyrelsen oplyste i forbindelse med høringen, at det er styrelsens foreløbige vurdering, at projektet på det foreliggende grundlag ikke vil medføre miljøpåvirkninger af en sådan karakter, at der ikke kan meddeles tilladelse til projektet. Dette er ikke et udtryk for, at den endelige afgørelse allerede er truffet, men oplysning om, hvilken afgørelse Energistyrelsen forventer at kunne træffe, hvis høringen af offentligheden og berørte myndigheder ikke resulterer i krav om supplerende undersøgelser eller får anden betydning for afgørelsen.

Den endelige afgørelse kan først træffes, når sagen er fuldt oplyst, dvs. efter høringsfristens udløb og når Energistyrelsen har modtaget offentlighedens og myndighedernes bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten og har foretaget en vurdering af betydningen for afgørelsen.

Indhold i høringssvar:

Flere høringssvar spørger til miljøvurderingen af landanlæggene for projektet og kritiserer, at projektet er opdelt i to dele, idet miljøpåvirkninger fra de kystnære møller på havet påvirker kysten og det omkringliggende samfund på land. I flere høringssvar er der sat spørgsmålstegn ved, om der kan laves en ny miljøvurdering for den del af projektet, der ligger på havet, når der er tale om et samlet projekt, og Miljø- og Fødevarerklagenævnet endnu ikke har truffet afgørelse i sagerne med klager over VVM-tilladelsen til anlæggene på land. Tilsvarende er der i nogle høringssvar rettet kritik mod Energistyrelsen for at have indgået økonomisk forpligtende aftaler med Vattenfall, inden plangrundlaget for landanlæggene er på plads og før eventuelle klager er behandlet.

Et høringssvar bemærker også til, at myndighedskompetencen ikke bør være opdelt på to myndigheder, bl.a. fordi det i praksis vil være sværere at standse et havmølleprojekt.

Energistylens bemærkninger til høringssvar

		<p><i>I forhold til opdelingen af miljøvurderingen i en landdel og en havdel skal Energistyrelsen henvise til, at der i VVM-redegørelsen fra 2015 blev foretaget en miljøvurdering af det samlede projekt. Landanlæggene for Vesterhav Syd-projektet var imidlertid ikke omfattet af Energistirelsens etableringstilladelse, men derimod af VVM-tilladelsen meddelt af Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (nu Miljøstyrelsen).</i></p> <p><i>Energiklagenævnets afgørelse af 20. december 2018, der ophævede den del af etableringstilladelsen, der vedrørte projektets påvirkning på miljøet, har ikke haft betydning for muligheden for at etablere landanlæggene til projektet. Energistyrelsen bekendt har Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke truffet afgørelse om opsættende virkning ved klagerne over VVM-tilladelsen for landanlæggene, hvorfor anlægsarbejdet har kunne fortsætte for bygherres egen risiko.</i></p> <p><i>Energistyrelsen har i forbindelse med genoptagelse af sagen og en ny miljøvurdering af projektet med det konkrete opstillingsmønster og den konkrete mølletype, som Vattenfall ønsker at benytte, spurgt Miljøstyrelsen, om dette også medførte krav om en ny miljøvurdering af landanlæggene. Miljøstyrelsen har i den forbindelse svaret, at der ikke skulle udarbejdes en ny miljøvurdering for landanlæggene, bl.a. begrundet med, at miljøvurderingen af landanlæggene tilbage i 2015 og VVM-tilladelsen blev givet for det konkrete projekt.</i></p> <p><i>At projektet på havet har miljøpåvirkninger på land, f.eks. visuelle og landskabelige påvirkninger, indgår i miljøkonsekvensrapporten for projektet på havet og bevirker ikke, at der skal udføres en ny miljøvurdering af projektet på land.</i></p>
Fiskeri	6, 132, 140	<p>Indhold i hørings svar: Et hørings svar ønsker, at der inddrages reelle og dokumenterede analyser af betydningen for fiskeriet med reel dokumentation, da placeringen forekommer uden praktisk betydning.</p> <p><i>Danmarks Fiskeriforening bemærker, at fiskeriet påvirkes negativt pga. mindre adgang til området og som følge af, at ilandføringskablet ikke kan krydses med bundslæbende redskaber. Foreningen bemærker, at adgangen reguleres af kabelbekendtgørelsen, men at Energistyrelsen allerede i forbindelse med udbuddet burde stille som vilkår, at koncessionshaver skal søge dispensation fra kabelbekendtgørelsen og sikre sameksistensen mellem de forskellige erhverv på havet. Foreningen gør opmærksom på, at der i England tillades fiskeri i alle nye havvindmølleparker. Foreningen ønsker desuden oplyst, hvad omkostningen er ved det nye</i></p>

		<p>opstillingsmønster i forhold til det tidligere, da det område, hvor møllerne skal opstilles er betydeligt vigtigere for fiskeriet end den del af koncessionsområder, der er tættere på land. Foreningen bemærker endvidere, at hesterejefiskeri på den jyske vestkyst er et meget vigtigt og betydeligt fiskeri, og at der er stor bekymring over, om magnetfelterne fra ilandføringskablet vil påvirke hesterejefiskeriet. Det ønskes oplyst, om der findes videnskabelig dokumentation for at rejerne bevæger sig frit over disse kabler.</p> <p>Et høringssvar ønsker, at det indgår i vurderingen, om der kan åbnes endnu mere op for fiskeri med små og lette trawl- og vodredskaber.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u> <i>Energistyrelsen skal bemærke, at forhindringer for fiskeriet og økonomisk compensation for tabt indtjening er reguleret i fiskeriloven og ikke indgår i miljøvurderingen. Derimod indgår en vurdering af miljøpåvirkningen af fiskeriet som et materielt gode, hvor det bl.a. er vurderet, om projektet har væsentlig påvirkning på vigtige gyde- eller fangstområder. I forhold til hesterejer finder Energistyrelsen ikke anledning til at betvivle konklusionerne i miljøvurderingen, hvor det fremgår, at der ikke er belæg for, at magnetfelter kan have en væsentlig betydning for dyr i havet, idet magnetfelternes udbredelse af meget begrænset og små i forhold til det naturlige magnetfelt.</i></p> <p><i>I forhold til muligheden for at anvende trawl- og vodredskaber skal det bemærkes, at det i driftsfasen ikke er tilladt at fiske med bomtrawl inden for 200 meter af kabler mellem møllerne og ilandføringskablet. Det er ejeren af kablet, der skal søge om dispensation fra kabelbekendtgørelsen, og Energistyrelsen kan dermed ikke stille krav til Vattenfall om, at bomtrawl henover Vattenfalls kabler skal accepteres.</i></p> <p><i>Energistyrelsen skal i øvrigt henvise til fiskerilovens bestemmelser om forhandling og fastsættelse af erstatning.</i></p>
<p>Marin biodiversitet, marine pattedyr og fugle samt beskyttede arter og områder</p>	<p>6, 28, 54, 56, 64, 65, 84, 87, 109, 128, 152</p>	<p><u>Indhold i høringssvar:</u> Et høringssvar ønsker en beskrivelse af påvirkning af arter på udpegningsgrundlaget i de nærliggende Natura 2000-områder Ringkøbing Fjord og Skjern å, der migrerer ud i Vesterhavet, herunder en konsekvensvurdering for trækkende fugle, der bruger projektområdet som raste- og fourageringsområde. Et andet høringssvar bemærker, at projektet ikke er foreneligt med fuglelivet ved Tipperne, Skjern enge og Stadil Fjord.</p>

Danmarks Jægerforbund kritiserer, at der ikke er foretaget feltundersøgelser af gæssenes træk langs kysten, og hvor de trækker ind over land. Der henvises til, at vindmøllerne ikke må placeres uhensigtsmæssigt og medføre, at gæssene omlægger deres trækroute, da dette vil modvirke indsatserne med fuglereservater på land. I høringssvaret henvises også til, at miljøkonsekvensrapporten inddrager undersøgelser fra andre havvindmølleparker, der blot viser, at gæssene ikke kolliderer med møllerne, men ikke om træktruten omlægges. Der gøres også opmærksom på, at sådanne undersøgelser af omlægning af træktruter kan ske i september-oktober 2020, så det kan vurderes, om indflyvningen til bagvedliggende fuglebeskyttelsesområder påvirkes. Høringssvaret anerkender derudover, at opstillingsmønstret vurderes at give mindst gene for trækfugle, men henviser til, at der med øget udbygning af havvind i Nordsøen bør foretages en samlet vurdering, hvor den kommende Thor Havvindmøllepark indgår såvel som påvirkninger af trækfuglene fra aktiviteter og forurening i andre lande. Der ønskes også en fremtidig monitoringsindsats, der skal belyse havvindmølleparkeres indflydelse på fuglelivet.

Et høringssvar anfører, at fugletrækket ikke er vurderet i perioden september til oktober og april til maj, hvor der er størst træk til og fra fuglebeskyttelsesområder og reservater på land. Der udtrykkes også bekymring over den kumulative virkning på Natura 2000-områderne, hvor ænder og gæs er på udpegningsgrundlaget, med den kommende Thor Havvindmøllepark. Der udtrækkes ligeledes bekymring ift. det øst/vestlige træk for krikænder og skovsnepper.

Energistyrelsens bemærkninger:

Der redegøres i miljøkonsekvensrapporten for, at meget få fugle i de nærliggende Natura 2000-områder bruger projektområdet som raste- eller fourageringsområde, da langt de fleste arter raster og fouragerer på land eller i og omkring de lavvandede fjorde og kystområder. De få arter, terner og måger, der kan tænkes at fouragere i projektområdet vurderes ikke at være følsomme over for forstyrrelser fra havvindmølleparker, og kollisionsrisikoen vurderes at være så lav, at projektet ikke kan medføre en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områderne. Ligeledes er der i vurderingen af påvirkning af trækfugle inddraget et betydeligt træk langs vestkysten. Ingen bestande af trækkende fugle, herunder ænder og gæs, vurderes dog at kunne blive væsentligt påvirket som følge af kollision.

Grågås er ifølge modelberegningerne den art med det største forventede antal kollisioner om året, hvor 21 og 27 fugle forventes at kolliderer med hhv. Vesterhav Syd og Vesterhav Nord. Blot til sammenligning var det totale jagtudbytte af grågås i Danmark i 2019 ca. 55.000 fugle.

Derudover vurderes lav potentiel påvirkning fra barriereeffekter, idet møllerne er placeret parallelt med kysten i den dominerende trækretning for de fleste arter. Baseret på overvågningsresultater fra både havvindmølleparker og vindmølleparker på land forventes projektet kun at medføre mindre ændringer af trækretningen, estimeret få hundrede meter, når fuglene skal undvige parken. Energistyrelsen finder ikke anledning til at betvivle konklusionerne i miljøkonsekvensrapporten for Vesterhav Syd og vurderer, at projektet generelt ikke kan have væsentlig betydning for trækket af ænder og gæs langs vestkysten og ind over land til raste- og fourageringsområder.

Det ligger uden for rammerne af den konkrete miljøvurdering at undersøge trækruter for bl.a. gæs og andefugle langs den jyske vestkyst, når det ikke er relateret til det konkrete projekt. Sådanne undersøgelser kan eksempelvis ske som en del af den nationale naturovervågning under Miljøministeriet eller i forbindelse med andre indsatser ift. overvågning af trækfugle. Energistyrelsen finder ikke grundlag for at fastsætte vilkår om overvågning af fugle for det konkrete projekt, da der ikke vurderes at være væsentlige miljøpåvirkninger eller risiko herfor hverken for yngle- eller trækfugle knyttet til nærliggende fuglebeskyttelsesområder eller for trækfuglebestande generelt.

I forhold til kumulative virkninger fra den kommende Thor Havvindmøllepark skal Energistyrelsen henvise til, at miljøvurderingen af denne skal forholde sig til eventuelle kumulative virkninger og dermed også inddrage påvirkninger fra Vesterhav Nord og Vesterhav Syd.

Indhold i høringsvar:

Et høringsvar redegør for, at tætheden af lommer er undervurderet i miljøkonsekvensrapporten, idet to og muligvis tre møller (i stedet for én mølle som angivet i miljøkonsekvensrapporten) vil blive placeret i et område med højere tæthed af lommer fra 0,01-0,2 fugle pr. km² til 0,4-0,8 fugle pr. km². Der anføres, at miljøkonsekvensrapporten er vildledende på det punkt.

Flere høringsvar finder det desuden kritisabelt, at der i miljøkonsekvensrapporten anvendes fugletællinger fra 2013-2014, der lå til grund for miljøvurderingen i 2015, da der er observeret sortænder i området siden. Et høringsvar bemærker, at det gør sig gældende for mange af vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at de er baseret på "gamle estimater", og at der ikke er foretaget nye undersøgelser.

Energistylelsens bemærkninger:

Vattenfall har i miljøkonsekvensrapporten inddraget en lang række af de baggrundsrapporter, der blev udarbejdet i forbindelse med miljøvurderingen i 2015. I miljøkonsekvensrapporten redegøres der for gyldigheden af data og undersøgelser samt grundlaget for at inddrage dem i den nye miljøvurdering.

Energistyrelsen finder, at miljøkonsekvensrapporten er fyldestgørende for så vidt angår redegørelsen for brug af data og undersøgelser udarbejdet til den tidligere miljøvurdering. I forhold til fugleundersøgelser er det ligeledes Energistyrelsens vurdering, at datagrundlaget er tilstrækkeligt for at kunne lave en fyldestgørende miljøvurdering. Det skal her bemærkes, at miljøkonsekvensrapporten supplerer de tidligere baggrundsrapporter med de undersøgelser, der er udarbejdet i forbindelse med forundersøgelserne for den kommende Thor Havvindmøllepark og desuden supplerer med opdateret data fra Blåvand Fuglestation/DOF-basen.

Energistyrelsen skal understrege, at der ikke er data, der tyder på, at projektområdet er en vigtig raste- eller fourageringslokalitet for sortænder eller lommer, hvilket også understøttes af, at området hverken er udpeget som fuglebeskyttelsesområde eller IBA. Projekterne må forventes at fortrænge et antal fugle, hvilket også fremgår af både miljøkonsekvensrapporten og relevante baggrundsrapporter, men antallet af fortrængte fugle, herunder også sortænder, udgør en lille del af de samlede trækbestande og vurderes ikke at kunne medføre væsentlig påvirkning på bestandsniveau for arten.

Indhold i hørings svar:

Et hørings svar anfører, at påvirkningen af marsvin er undervurderet og ikke tager højde for kumulative virkninger fra den kommende Thor Havvindmøllepark, idet der vil være overlap med anlægsfaserne for projekterne. Der gøres opmærksom på, at man ikke vil kunne overholde beskyttelsesbestemmelserne i habitatdirektivet, hvis der ikke stilles vilkår for at sikre marsvin mod påvirkningen fra ramning af fundamenter.

Energistyrelsens bemærkninger:

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at der for Thor Havvindmøllepark ikke er truffet beslutning om brug af monopæle, og at anlægsmetoden først forventes fastlagt, når en fremtidig koncessionshaver har udformet et konkret projekt og foretaget en miljøvurdering af dette. Der forventes heller ikke overlap mellem anlægsperioderne for Vesterhav Syd og Thor. I forhold til påvirkning af marsvin vil nedramning af fundamenter ske i overensstemmelse med Energistyrelsens retningslinjer for undervandsstøj, som vil sikre marsvin mod skadelige virkninger. Med en afstand på ca. 50 km til nærmeste habitatområde, hvor marsvin er på udpeg-

		<p><i>ningsgrundlaget, vurderes Vesterhav Syd ikke at kunne medføre en væsentlig påvirkning af området og vurderes ligeledes ikke at medføre en skade på den økologiske funktionalitet for marsvin i området. Energistyrelsen skal desuden gøre opmærksom på, at retningslinjerne for undervandsstøj også stiller krav om kontrol og dokumentation af, at undervandsstøjen ikke overstiger grænseværdien.</i></p>
<p>Friluftsliv, rekreativ anvendelse, visuel påvirkning og landskab</p>	<p>1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95,</p>	<p><u>Indhold i høringssvar:</u></p> <p>Størstedelen af høringssvarene peger på, at projektet vil have en ødelæggende visuel påvirkning på kystlandskabet. Mange henviser til placeringen ud for et stort sommerhusområde, den unikke og uberørte kyst og det ubrudte udsyn ud over havet. Mange høringssvar peger på, at vestkysten, som et af de sidste områder, er uforstyrret af tekniske anlæg, og at vindmølleparken vil have en ødelæggende effekt på karakteren af kystlandskabet, oplevelsen af landskabet og på herlighedsværdien i området herunder særligt ved strandene og i det unikke klitlandskab. I flere høringssvar henvises også til den store visuelle påvirkning på området ved Nr. Lyngvig Fyr, som er fredet.</p> <p>Akademirådet anerkender indsatsen i forhold til grøn omstilling men finder, at projektet vil medføre en stor miljøpåvirkning af den visuelle oplevelse af kystlandskabet og vil "punkttere" oplevelsen af horisonten. Der henvises bl.a. til Vesterhavet som Danmarks "Grand Canyon", og at mange mennesker ønsker mindst mulig teknisk forstyrrelse af det kystnære landskab.</p> <p>Mange høringssvar fremhæver også, at vindmøllerne vil have stor negativ påvirkning på oplevelsen af solnedgangen over havet, som er unik for området, og at den lovpligtige lysmarkering på vindmøllerne vil have stor negativ påvirkning for oplevelsen af landskabet og horisonten om natten. Der henvises til, at havvindmølleparkerne med lys vil give landskabet et mere industrielt udseende om natten og flere høringssvar sammenligner det med en forlystelsespark eller lign.</p> <p>Flere høringssvar fremhæver det flade landskab ved Ringkøbing Fjord vil gøre møllerne synlige på længere afstand, og at der i forvejen Ringkøbing-Skjern Kommune står et stort antal vindmøller, samt at kystområdet og udsigten over Vesterhavet i den forbindelse er noget af det sidste uberørte landskab i kommunen.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u></p> <p><i>Miljøkonsekvensrapporten skal, ud over påvirkningen fra projektet på en række miljøforhold, herunder landskabet, også beskrive påtænkte foranstaltninger for at undgå, forebygge, begrænse eller om muligt neutralisere væsentlige skadelige virkninger. Miljøvurderingsloven indeholder dog ikke nærmere bestemmelser om,</i></p>

	<p>96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 113, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 129, 130, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 144, 145, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160</p>	<p><i>hvorvidt væsentlige miljøpåvirkninger kan tillades, da dette afhænger af relevante beskyttelsesbestemmelser, grænseværdier mv. i den relevante sektorlovgivning som eksempelvis reglerne om støj fra vindmøller.</i></p> <p><i>Ved placering af store vindmøller tæt på kysten kan det ikke undgås, at vindmøllerne vil påvirke de visuelle og landskabelige forhold og dermed også påvirke oplevelsen af kystlandskabet. Det er efter Energistyrelsens vurdering ikke en påvirkning, der er mulig at afværge inden for den politisk fastsatte ramme for projektet og den koncessionsaftale, der er indgået med Vattenfall på baggrund af det afholdte udbud, da det hovedsageligt er selve afstanden til vindmøllerne, der bevirker den visuelle og landskabelige påvirkning.</i></p> <p><i>Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at der på baggrund af VVM-redegørelsen i 2015 blev fastsat en række vilkår for at mindske den visuelle påvirkning fra projektet, der fremgår af etableringstilladelsen af 22. december 2016, og som har været grundlag for udformningen af det konkrete projekt. Vindmøllerne skal således opstilles i et let opfatteligt geometrisk mønster og optræde i landskabet som en velafgrænset gruppe, være af samme type, højde og ens af udseende, ligesom det skulle tilstræbes at opstille færre, men mere højtydende vindmøller, og der skulle tilstræbes en placering så langt fra kysten som muligt.</i></p> <p><i>Det er Energistyrelsens vurdering, at Vattenfall med det fastsatte opstillingsmønster og valg af mølletype opfylder disse vilkår. Derudover har Energistyrelsen sat som vilkår i VVM-tilladelsen, der nu meddeles til Vattenfall, at der for så vidt muligt at mindske den visuelle påvirkning skal etableres radarstyring af lysmarkeringen, hvis det kan godkendes af Trafik-, Bygge-, og Boligstyrelsen. Dette vil efter Vattenfalls vurdering kunne reducere lyspåvirkningen fra projektet i en stor del af tiden.</i></p> <p><i>Energistyrelsen skal i forhold til projektets visuelle påvirkning understrege, at projekterne på lige fod med andre større infrastrukturprojekter er politisk besluttet, og at der forud for den politiske beslutning om igangsættelse af udbud i de 6 kystnære områder blev forelagt et omfattende visualiseringsmateriale, som også var en del af høringen i 2012. Materialet omfattede både eksempelvisualiseringer på vindmølleparker med forskellige møllehøjde og i forskellig afstand fra kysten (2 km, 4 km, 6 km og 12 km), fotografier af eksterende vindmølleparker samt en faglig vurdering af den visuelle påvirkning.</i></p> <p><i>Det er samlet set Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i tilstrækkeligt omfang belyser den forventede visuelle påvirkning såvel som den forventede indvirkning på kystlandskabet og herunder de kystnære kirker.</i></p>
--	---	---

Indhold i høringssvar:

Et par høringssvar kritiserer miljøkonsekvensrapportens metode til vurdering af indvirkningen på landskabet og den visuelle påvirkning og redegør for, at rapporten fejlagtigt definerer grænsen mellem nærzonen og mellemzonen ved en afstand på 5,7 km fra møllerne i strid Energistyrelsens rapport fra 2007 ”Fremtidens Havvindmølleparker 2025”. I denne rapport anbefales en grænse mellem nærzone og mellemzone for havvindmøller af denne størrelse sat til 13 km. Miljøkonsekvensrapporten benytter i stedet definitionen af zoner for den visuelle påvirkning baseret på anbefalinger for store vindmøller på land fra Skov og Naturstyrelsen, 2007. Høringssvarene gør opmærksom på, at vurderingen af den landskabelige påvirkning derfor er fejlagtig og undervurderer påvirkningen fra vindmøllerne.

Energistyrelsens bemærkninger til høringssvar:

Energistyrelsen har af Vattenfall fået oplyst, at miljøkonsekvensrapporten benytter definitionen af nær-, mellem- og fjernzonen for store vindmøller på land fra Skov- og Naturstyrelsen, 2007, fordi der er tale om kystnære vindmøller, der kan opfattes på samme måde i landskabet som store vindmøller på land. Det er også denne definition og vurdering, der har ligget til grund for den landskabelige vurdering i VVM-redegørelsen fra 2015, hvor der i forbindelse med den offentlige høring også blev stillet spørgsmålstegn ved brug af denne metode.

Konsekvenszonering er et redskab, der ofte benyttes i forbindelse med planlægning af vindmøller eller andre høje byggerier og vurdering af visuelle påvirkninger, men er ikke et lovfastsat metodekrav eller udtryk for en tærskelværdi eller lignende for den visuelle påvirkning.

Energistyrelsen medgiver, at der kan stilles spørgsmålstegn ved den anvendte metode set i forhold til at benytte en definition af konsekvenszonerne jf. principperne for havvindmølleparker. Styrelsen vurderer dog ikke, at miljøkonsekvensrapporten fejlagtigt beskriver de visuelle eller landskabelige påvirkninger fra projektet. Definitionen af afstandsgrænsen mellem nærzonen og mellemzonen som enten 5,7 km eller 13 km fra vindmøllerne er ikke af væsentlig betydning for hverken vurderingen af de visuelle påvirkninger eller afgørelsen i den konkrete sag. Den i miljøkonsekvensrapporten anvendte definitionen af konsekvenszonerne har således ikke haft som konsekvens, at f.eks. visualiseringspunkter er blevet fravalgt, eller at miljøkonsekvensrap-

porten på anden måde undervurderer eller ikke beskriver den visuelle og landskabelige påvirkning. Det fremgår også af konklusionerne i rapporten, hvilket også er Energistyrelsens vurdering i sagen, at projektet må forventes at medføre en væsentlig visuel påvirkning.

Indhold i høringssvar:

En lang række høringssvar udtrykker stor bekymring over projektets påvirkning på turismen i området, primært som følge af projektets kystnære placering og visuelle indvirkning på kystlandskabet og projektets betydning for oplevelsen af landskabet, som turisterne kommer for.

Mange høringssvar påpeger, at projektet vil gøre området mindre attraktivt for turister eller skræmme turister helt væk og dermed have afledte effekter på turismeerhvervet i området, mens høringssvar også peger på afledte konsekvenser for andre beskæftigelsessektorer i området, der er afhængig af turisme. Flere høringssvar fremhæver vigtigheden af turisme for vestkysten, særligt områderne ved Søndervig, Holmslands Klit, samt klitten mellem Nymindegab og Hvide Sande. Nogle høringssvar giver udtryk for, at lokalområdet er helt afhængigt af turister.

Flere høringssvar udtrykker kritik af Vattenfalls behandling af projektets indvirkning på turisme i miljøkonsekvensrapporten og peger på, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er vurderet på konsekvenserne for lokale arbejdspladser. Der henvises bl.a. til, at Vattenfall ikke bruger nye forskningsresultater fra turismeforskning og at vurderingen ikke afspejler den aktuelle viden.

Flere høringssvar påpeger også, at miljøkonsekvensrapporten ikke overholder krav i OSPAR-konventionen om belysning af socioøkonomiske konsekvenser i forhold til turismeerhvervet.

Flere høringssvar henviser også til, at forventede positive effekter af havvindmølleparken på turisme er overvurderet og ikke retvisende. Der anføres også, at området vil skifte karakter fra naturområde til industriområde. Et andet høringssvar anfører, at siden området er dybt afhængigt af kystturismen, skal der foretages dybdegående og dækkende analyser af påvirkningen på turismeerhvervet. Der henvises til, at det har været belyst i en VVM-redegørelse fra 2012 for et projekt i Jammerbugt.

Flere høringssvar finder, at den meningsmåling, der blev foretaget for Vattenfall i oktober 2018 ved 600 telefoninterviews er manipulerende og baseret på forkerte faktuelle oplysninger og bør udgå af miljøkonsekvensrapporten. Et høringssvar redegør for, at det rigtige procentbidrag er under 6 % og ikke over 10 %, som

angivet i miljøkonsekvensrapporten og som oplyst til borgere i meningsmålingen. Høringssvaret anfører også, at meningsmålingen ikke berører kernespørgsmålet, nemlig om projektet er ønskværdigt. Der henvises ligeledes til, at konklusioner fra de undersøgelser, som der henvises til i miljøkonsekvensrapporten, ikke kan overføres til denne sag.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i fyldestgørende omfang vurderer projektets indvirkning på den rekreative anvendelse. Påvirkningen vurderes således primært at relatere til den visuelle indvirkning fra projektet og betydningen for oplevelsen af kystlandskabet, idet der ikke vurderes at være en væsentlig påvirkning fra hverken støj eller begrænsninger af arealanvendelsen, der fysisk sætter begrænsninger for den rekreative anvendelse af kystområdet.

Energistyrelsen skal i forhold til høringssvarenes kritik af manglende behandling af socioøkonomiske konsekvenser i miljøkonsekvensrapporten gøre opmærksom på, at dette ikke er et krav i medfør af miljøvurderingsloven, ligesom det ikke er et krav at foretage en vurdering af den økonomiske betydning for turismeerhvervet i området eller den lokale beskæftigelse, da det ligger uden for rammerne af en miljøvurdering. Det følger også af Energistyrelsens afgrænsningsudtalelse af 13. januar 2020, at turisme skal inddrages i forhold til vurderingen af projektets påvirkning på befolkningen som følge af den visuelle påvirkning, men at der ikke skal redegøres for økonomiske eller konkurrencemæssige forhold i relation til turismeerhvervet.

Energistyrelsen skal også gøre opmærksom på, at OSPAR-konventionen ikke stiller krav om vurdering af socioøkonomiske påvirkninger eller indvirkning på turismeerhvervet i forbindelse med VVM af havvindmølleparker. OSPAR-Kommissionen har i 2008 udgivet en rapport med en overordnet vurdering af mulige påvirkninger fra havvindmølleparker såvel som retningslinjer for miljømæssige overvejelser i forbindelse med udbygning af havvind, hvor turisme fremgår under forhold, som kan blive påvirket, og hvor der kan være potentiel konflikt. Retningslinjerne, der i øvrigt ikke er bindende, nævner dog ikke, at der skal foretages vurderinger af de socioøkonomiske påvirkninger eller erhvervsøkonomiske vurdering og henviser i øvrigt til, at miljøvurdering af de konkrete projekter sker i henhold til VVM-direktivet.

I forhold til høringssvarenes kritik af den meningsmåling, som Vattenfall foretog i oktober 2018, skal Energistyrelsen gøre opmærksom på, at inddragelse af meningsmålingen ikke har været et krav fra Energistyrelsens side, og at den ikke indgår i styrelsens vurdering af, om der på baggrund af miljøkonsekvensrapporten

		<p><i>kan meddeles tilladelse til projektet. Energistyrelsen skal blot gøre opmærksom på, at den forventede elproduktion for Vesterhav Syd og Vesterhav Nord er 1,6 TWh årligt, hvilket i 2018, da meningsmålingen blev foretaget, svarede til ca. 11,5% af den samlede årlige elproduktion fra vindmøller på 13,9 TWh. Der er således ikke tale om det procentvise bidrag fra Vesterhav Syd og Nord i installeret effekt, hvilket, som høringssvaret også angiver, ville have givet et beregnet bidrag for de to projekter på ca. 6%. Installeret effekt er dog ikke en måleenhed for den faktiske elproduktion.</i></p> <p><u>Indhold i høringssvar:</u> Et høringssvar angiver, at synkroniseret rotation vil være nærmere 25% af tiden og ikke ca. 50% af tiden som angivet i miljøkonsekvensrapporten. Det anføres således også, at Energistyrelsen bør stille vilkår om synkroniseret rotation i hele vindspektret fra laveste vindhastigheder til højeste vindhastigheder for at mindske en visuelle forstyrrelse.</p> <p><u>Energistytrelsens bemærkninger:</u> <i>Energistyrelsen har forespurgt Vattenfall om muligheden for synkronisering af vindmøllevingernes rotation for at vurdere, om der bør stilles krav om synkronisering. Vattenfall og Siemens Gamesa har overfor Energi- styrelsen oplyst, at rotorere kan synkroniseres med intet eller minimalt effekttab ved nominel vindhastighed, som er 8-10 m/s. Det er teknisk muligt at synkronisere rotationen ved lavere vindhastigheder, men vil kræve kunstig begrænsning af rotationshastigheden og vil medføre effekttab på mellem 5 og 10 procent.</i></p> <p><i>Det er Energistytrelsens vurdering, at der ikke er grundlag for at stille vilkår om kunstig synkronisering af rotationshastigheden ved lavere end nominel vindhastighed. Der lægges her vægt på, at 5 - 10 procent effekttab ved lavere vindhastigheder (under nominel vindhastighed) set over projektets levetid samlet set vil være en væsentlig reduktion af produktionen fra projektet, og at synkronisering ved lave vindhastigheder omvendt ikke vurderes at bidrage med en væsentlig miljøforbedrende effekt i forhold til førnævnte omkostninger. Den miljøforbedrende effekt i form af mindre visuel påvirkning som følge af synkron rotation ved lave vindhastigheder vejer således efter Energistytrelsens vurdering ikke tungere end hensynet til at sikre så optimal elproduktion fra projektet som muligt.</i></p>
<p>Afstand til møllerne, alternativer og den valgte</p>	<p>1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17,</p>	<p><u>Indhold i høringssvar:</u> Størstedelen af høringssvarene ønsker vindmøllerne placeret så langt ude på havet som muligt og rykket uden for koncessionsområdet, så det kommer længere væk fra kysten. Mange høringssvar henviser til, at</p>

løsning, flytning af projektet	18, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 113, 114, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123,	<p>projektet burde lægges sammen med den kommende Thor Havvindmøllepark eller en kommende "energiø" i Nordsøen. Flere høringssvar nævner afstande på 20-40 km fra kysten og henviser til, at der er både er plads til grøn energi og bevarelse af kystlandskabet. Der er også høringssvar, der ønsker møllerne placeres så langt væk, at de slet ikke kan ses fra kysten.</p> <p>Flere høringssvar ønsker andre placeringer belyst i miljøkonsekvensrapporten og kritiserer, at der ikke redegøres fyldestgørende for alternative løsninger.</p> <p>Nogle høringssvar ønsker projektet placeret ved Horns Rev-parkerne, mens andre ønsker møllerne placeret ud for Hvide Sande Havn.</p> <p>Flere høringssvar giver udtryk for, at et opstillingsmønster med flere rækker vil være at foretrække frem for en enkelte række af vindmøller, der fylder mere i horisonten og påvirker en større del af kyststrækningen. Der er også høringssvar, der giver udtryk for, at det valgte opstillingsmønster er det værst tænkelige i forhold til påvirkningen af kysten.</p> <p><i>Ringkøbing-Skjern Kommune</i> giver udtryk for, at der er fundet en mere hensigtsmæssig placering, hvor møllerne er flyttet så langt fra kysten som muligt og anerkender indsatsen for at finde et nyt opstillingsmønster.</p> <p>Flere høringssvar nævner, at større mølletyper, f.eks. 10 MW eller 12 MW, burde være et krav fra Energistyrelsens side, hvilket kan reducere antallet af møller.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u></p> <p><i>Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at Vattenfall er bundet af det afholdte udbud og koncessionsaftalen og dermed ikke kan opstille vindmøllerne uden for det fastsatte koncessionsområde. Fra politisk side er der løbende i forbindelse med spørgsmål om de kystnære projekter fra både borgere og Folketinget givet klart udtryk for, at kontrakterne med Vattenfall ikke ophæves. Placering af projekterne længere fra kysten, i sammenhæng med den kommende Thor Havvindmøllepark eller som en del af en kommende "energiø" i Nordsøen er derfor ikke relevant og indgår ikke i miljøvurderingen af det konkrete projekt som mulige alternativer. Energistyrelsen har ikke lovhjemmel eller politisk mandat til at søge flytning af projektet ud til en kommende Thor Havvindmøllepark eller "energiø" i Nordsøen.</i></p> <p><i>Vattenfall har i henhold til den indgåede koncessionsaftale og etableringstilladelsen, der blev meddelt den 22. december 2016, ret til at vælge et opstillingsmønster, så længe det overholder de i etableringstilladelsen</i></p>
---------------------------------------	--	---

	<p>124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 152, 154, 155, 157, 156, 158, 159, 160</p>	<p><i>fastsatte vilkår. I henhold til etableringstilladelsen skulle vindmøllerne således opstilles i et let opfatteligt geometrisk mønster og optræde i landskabet som en velafgrænset gruppe, være af samme type, højde og ens af udseende, ligesom det skulle tilstræbes at opstille færre, men mere højtydende vindmøller og tilstræbes en placering så langt fra kysten som muligt.</i></p> <p><i>Det er Energistyrelsens vurdering, at disse vilkår fortsat er relevante for at nedbringe den visuelle påvirkning fra projektet. Det er også Energistyrelsens vurdering, at Vattenfall med det konkrete opstillingsmønster opfylder disse vilkår.</i></p> <p><i>I forhold til behandlingen af alternativer inden for koncessionsområdet er det Energistyrelsens opfattelse, at det primært relaterer sig til et alternativt opstillingsmønster, hvilket også har været fokus i høringssvarene. Det er Energistyrelsens vurdering, at Vattenfall i fyldestgørende omfang har opfyldt miljøvurderingslovens krav om belysning af rimelige alternativer. Miljøkonsekvensrapporten indeholder en beskrivelse af mulige alternative opstillingsmønstre og redegør på baggrund af en række miljøforhold for den valgte løsning. Energistyrelsen finder herunder ikke grundlag for at tilsidesætte Vattenfalls vurdering af, at opstilling af vindmøllerne i én række bl.a. medfører mindre støjpåvirkning, mindre sejladsrisiko og et mere roligt visuelt udtryk fra projektet end opstilling i to eller flere rækker, der ville medføre, at flere vindmøller ville rykke tættere på kysten.</i></p> <p><i>Energistyrelsen finder, at vilkår fra etableringstilladelsen om, at det skal tilstræbes opstilling af en højttydende mølletype for at reducere antallet af vindmøller i projektet er imødekommet og finder på baggrund af miljøkonsekvensrapporten ikke grundlag for at stille vilkår om en kraftigere mølletype.</i></p>
<p>Visualiseringer</p>	<p>5, 12, 13, 18, 49, 51, 54, 58, 64, 65, 69, 74, 76, 86, 87, 112, 115, 118, 125, 132, 114, 150, 151, 154</p>	<p>Indhold i høringssvar:</p> <p>Flere høringssvar giver udtryk for, at visualiseringerne benyttet til miljøkonsekvensrapporten er misvisende. Der peges bl.a. på, at visualiseringerne er mangelfulde, at de er utydelige pga. skyer i baggrunden og bagatelliserer den visuelle påvirkning. Nogle høringssvar fremhæver også visualiseringerne af solnedgangen, som de ikke mener er retvisende. Et høringssvar kritiserer også manglende skarphed i visualiseringerne, hvorved møllerne fremgår mindre dominerende i horisonten.</p> <p>Der opfordres til, at der udarbejdes nye og mere realistiske visualiseringer af møllernes synlighed, og at de allerede foretagne visualiseringer ikke bruges i forbindelse med afgørelsen. Der peges også på, at der burde</p>

		<p>være lavet visualiseringer af flere forskellige opstillingsmønstre end de to, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten og tilhørende visualiseringer, så man kunne vurdere den visuelle påvirkning og afveje alternativerne.</p> <p>Et hørings svar ønsker forklaret, hvorfor der er forskel på de visualiseringer, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten og de visualiseringer, der bliver anvendt i forbindelse med vurdering af værditabstatning.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u> <i>Visualiseringer er et værktøj, der ofte benyttes i forbindelse med miljøvurderinger til at estimere et projekts visuelle indvirkning på omgivelserne. Visualiseringerne er også en del af grundlaget for vurderingen af projektets betydning for landskabet. Visualiseringer er dog ikke et lovkrav i forbindelse med miljøvurderinger, og der er ikke fastlagt officielle metodemæssige retningslinjer for brug af visualiseringer i miljøvurderinger.</i></p> <p><i>Det er vigtigt at huske på, som der også bliver gjort rede for i miljøkonsekvensrapporten og også blev fremhævet på borgermøderne afholdt den 16. og 17. juni 2020, at visualiseringer aldrig vil være helt retvisende og altid må forventes at afvige fra virkeligheden, fordi der er tale om computerbehandlede billeder og ikke egentlige fotografier af det færdige projekt.</i></p> <p><i>Det er Energistyrelsens vurdering, at de udførte visualiseringer har den nødvendige kvalitet og i fyldestgørende omfang kan danne grundlag for en vurdering af den visuelle påvirkning fra projektet og de landskabelige konsekvenser. Visualiseringerne understøtter således efter Energistyrelsens vurdering, at projektet kan forventes at medføre en væsentlig visuel påvirkning på kystlandskabet. Dette gælder også i forhold til visualiseringerne ved solnedgang, hvor Energistyrelsen igen skal gøre opmærksom på, at der er tale om computerbehandlede billeder.</i></p> <p>I forhold til værditabsordningen skal Energistyrelsen gøre opmærksom på, at visualiseringer her foretages efter retningslinjer, der ikke gælder for miljøvurderinger.</p>
<p>Støj (anlæg og drift)</p>	<p>4, 6, 9, 10, 11, 13, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29,</p>	<p><u>Indhold i hørings svar:</u></p> <p>Mange hørings svar giver udtryk for, at vindmøllerne vil medføre væsentlige støjgener i de nærliggende sommerhusområder og udtrykker også stor bekymring for, hvorvidt projektet kan overholde de gældende støjgrænser, særligt for lavfrekvent støj. Nogle hørings svar giver udtryk for, at projektet på ingen måde vil</p>

	<p>35, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 51, 52, 54, 56, 57, 58, 61, 62, 64, 65, 69, 71, 72, 75, 83, 84, 86, 87, 88, 92, 93, 99, 100, 101, 102, 104, 106, 108, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123 124, 125, 129, 132, 134, 137, 138, 139, 141, 144, 145, 149, 151, 152, 154, 158</p>	<p>kunne overholde gældende støjgrænser. I flere høringssvar anmodes om, at projektet rykkes længere væk fra kysten på grund af støjen.</p> <p>Flere høringssvar gør også opmærksom på, at støjen vil ødelægge roen i området og kan få helbredsmæssige konsekvenser. Et høringssvar henviser til, at støjen er dræbende for mennesker og dyr og kan medføre hjertekarsygdomme og stress, og der gøres opmærksom på konkrete sager, hvor minkfarme måtte lukke pga. nærliggende vindmøller. Flere høringssvar anfører, at vurderingen skal inddrage nyeste videnskabelige viden om vindmøllestøj og påvirkning af sundhed.</p> <p>Der gøres opmærksom på, at mange i området sover med åbne vinduer om sommeren, og at dette ikke vil kunne lade sig gøre mere på grund af støjen fra havvindmølleparken.</p> <p>Flere høringssvar ønsker retvisende vurderinger af støjen og ønsker konkrete støjmålinger i stedet for beregninger af støjen, og der peges bl.a. på, at multiple refleksioner ikke er medtaget i henhold til reglerne i støj-bekendtgørelsen. Et høringssvar er også uforstående over for, at infralydstøjen ikke er medtaget i miljøkonsekvensrapporten. Et høringssvar udtrykker specifikt bekymring over støjen, idet de eksisterende vindmøller ved havnen i Hvide Sande kan høres fra bopælen. Et høringssvar stiller også spørgsmålstegn ved, hvorfor det er opstilleren selv, der foretager støjberegningerne.</p> <p>Flere høringssvar ønsker en forklaring på forskellen mellem støjvurderingerne for Horns Rev 3 og Vesterhav Syd og nævner bl.a., at mølletypen, der opstilles på Vesterhav Syd, kan være mere støjende end møllerne benyttet på Horns Rev 3-projektet. Det anføres også, at rapportens inddragelse af støjmålinger fra vindmølle-testcentret i Østerild ikke er repræsentative, fordi der er tale om en landvindmølle, som ikke larmer lige så meget som den mølletype, der benyttes på Vesterhav Syd. Et høringssvar kræver, at projektet bliver stillet i bero, indtil det er dokumenteret, at projektet ikke opfylder støjkravene.</p> <p>Flere høringssvar kræver, at der skal vurderes støj over hele "lydbilledet" ved alle vindhastigheder og ikke kun ved 6 og 8 m/s, bl.a. fordi den gennemsnitlige vindhastighed på vestkysten er omkring 10 m/s. Et høringssvar kræver, at projektet bliver stillet i bero, indtil det er dokumenteret, at projektet ikke opfylder støjkravene.</p>
--	--	---

Der anføres også, at de danske regler for vindmøllestøj er forældede, og at man bør vurdere projekterne i forhold til internationale standarder.

I flere høringssvar anmodes der også om, at der foretages konkrete støjmålinger, når møllerne er i drift, samt at der fastsættes sanktioner, hvis støjgrænserne ikke overholdes.

Energistyrelsens bemærkninger

Miljøkonsekvensrapportens vurdering af støj er baseret på baggrundsrapporten om støj udarbejdet af EMD. Rapporten viser, at projektet ikke i sig selv eller kumulativt med andre vindmøller medfører overskridelse af støjgrænserne for vindmøllestøj – hverken normal eller lavfrekvent støj. Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten fyldestgørende redegør for projektets støjpåvirkning og overholdelse af grænseværdierne.

Reglerne om støj fra vindmøller (støjbekendtgørelsen) administreres af Miljøstyrelsen. I støjbekendtgørelsen er angivet de nærmere metodemæssige krav til de støjberegninger, der benyttes i forbindelse med bl.a. miljøvurderinger (VVM'er). Vurderingen af støj for Vesterhav Syd og Nord er udført i henhold til den nye støjbekendtgørelse, der trådte i kraft den 13. februar 2019 og indeholder en justering af beregningsmetoden for støj fra vindmøller på havet. Støjevurderingen for både Vesterhav Syd og Nord tager dermed højde for de såkaldte multiple refleksioner.

EMD har benyttet konkrete målinger af kildestøjen fra den mølletype, som Vattenfall vil benytte til projektet. Disse målinger stammer fra det nationale testcenter ved Østerild, hvor den konkrete mølletype har været testet. Ved miljøvurderingen af Horns Rev 3 fra 2014 kendte man endnu ikke den konkrete mølletype, da miljøvurderingen blev foretaget før selve udbuddet. Støjberegningerne var derfor baseret på den forventede maksimale kildestøj (worst case scenarie). For Horns Rev 3 var der derudover dels tale om flere møller, og den estimerede kildestøj, der indgik i støjberegningerne var lidt højere end den, der nu ligger til grund for støjberegningerne for Vesterhav Syd og Nord, som er baseret på den konkrete mølletype.

I forhold til efterfølgende målinger har Miljøministeriet oplyst Energistyrelsen, at egentlige målinger kan blive relevante senere ved et eventuelt tilsyn eller kontrol. I en kontrolsituation, hvor støjen ønskes kontrolleret, efter at vindmøllerne er sat i drift, har Miljøministeriet også oplyst til Energistyrelsen, at det generelt kan være vanskeligt at gøre det ved målinger hos naboer, da målingerne ofte kan blive påvirket af baggrundsstøj fra bl.a. trafik eller vind. Det er kendetegnende for vindmøller, at de støjer under drift, når det blæser. Hvis

		<p><i>baggrundsstøjen forstyrrer for meget, kan man ikke være sikker på, hvor stor en del af den målte støj, der faktisk kommer fra vindmøllen.</i></p> <p><i>Derfor er reglerne udformet, så kontrol af støjen fra vindmøller gennemføres ved at måle støjen tæt på møllen, hvor møllestøjen er kraftigere end i naboafstande, og hvor baggrundsstøjen derfor forstyrrer mindre. På baggrund af disse målinger beregnes støjen hos de berørte naboer. Hvis der i målingerne tæt på vindmøllen konstateres tydelige hørbare toner i støjen, skal der dog gennemføres målinger i nærheden af den mest støjbelastede bolig med henblik på en vurdering af toneindholdet.</i></p> <p><i>Det er Miljøstyrelsen, der er tilsynsmyndighed for vindmøller på havet, og som kan træffe afgørelse om eventuelle kontrolmålinger. Energistyrelsen vurderer ikke, at høringssvarene har konsekvenser for meddelelse af tilladelse til projektet, idet vurderingen af støj og de nødvendige støjberegninger er udarbejdet i henhold til gældende regler og viser, at alle støjgrænser vil være overholdt.</i></p>
Ejendomspriser/-værditab	6, 13, 52, 69, 87, 88, 95, 108, 134	<p><u>Indhold i høringssvar:</u></p> <p>Flere høringssvar henviser til, at projektet vil have en negativ påvirkning på ejendomsværdien i området og kan have betydning for muligheden for at udleje sommerhuse, fordi turister vil foretrække andre områder. Der udtrykkes også bekymring for, om ejendomme overhovedet vil kunne sælges med den visuelle påvirkning fra projektet.</p> <p>Flere høringssvar mener, at der bør gives erstatning eller kompenseres for tabt ejendomsværdi, herlighedsværdi eller tabte indtægter fra udlejning.</p> <p>Et høringssvar nævner, at der i samråd med lokale ejendomsmæglere samt Novasol bliver tale om mindst et 40 procent tab i ejendomsværdi samt et årligt tab i udlejningsværdi på 50%.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u></p> <p><i>De kystnære havvindmølleparker er omfattet af værditabsordningen, der administreres af Energistyrelsen, og som der vil blive informeret nærmere om, når der er truffet endelig afgørelse. Miljøkonsekvensrapporten indeholder ikke en nærmere vurdering af projektets forventede påvirkning på ejendomspriser eller tabt for-tjeneste i forbindelse med udlejning, da vurdering af privat- eller erhvervsøkonomiske forhold ikke indgår i miljøvurderinger.</i></p>

Kulturarv og kirker	5, 6, 15, 28, 45, 69, 76, 84, 87, 109, 152	<p><u>Indhold i høringssvar:</u></p> <p>Flere høringssvar henviser til fredningen ved Nr. Lyngvig Fyr og ønsker, at der tages højde for fredningsbestemmelserne i forbindelse med projektet. Et høringssvar nævner, at Energistyrelsen ikke kan meddele tilladelse, før Vattenfall har søgt om dispensation fra fredningsbestemmelserne.</p> <p>I flere høringssvar bliver der ud over naturværdierne også henvist til vestkysten som en vigtig kulturarv og et område af stor kulturhistorisk betydning i Danmark.</p> <p>Ribe Stift nævner, at vindmøllerne vil kunne ses i sammenhæng med flere kystnære kirker og beklager, at der ikke er foretaget visualiseringer af projektet, der viser den visuelle påvirkning fra projektet ved kirkerne. I høringssvaret konkluderes det dog, at den visuelle påvirkning ikke vurderes at være af en sådan karakter, at der anbefales en indsigelse mod projektet.</p> <p><u>Energistyrelsens bemærkninger:</u></p> <p><i>Energistyrelsen henviser her til bemærkningerne til høringssvarene vedr. den landskabelige påvirkning, som fremgår ovenfor. Ved placering af store vindmøller tæt på kysten kan det ikke undgås, at vindmøllerne vil påvirke oplevelsen af kulturlandskabet og kulturhistoriske elementer, hvis vindmøllerne er visuelt fremtrædende i området. Det er efter Energistyrelsens vurdering ikke en påvirkning, der er mulig at afværge inden for den politisk fastsatte ramme for projektet og den koncessionsaftale, der er indgået med Vattenfall på baggrund af det afholdte udbud, da det hovedsageligt er selve afstanden til vindmøllerne, der bevirker den visuelle og landskabelige påvirkning.</i></p> <p><i>Det er Energistyrelsens vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i fyldestgørende omfang beskriver den forventede væsentlige påvirkning på relevante kulturarvsforhold herunder også Nr. Lyngvig Fyr.</i></p> <p><i>I forhold til fredningen ved Nr. Lyngvig Fyr skal Energistyrelsen gøre opmærksom på, at fredningsbestemmelserne kun er gældende i det område, som fremgår af fredningen. Vesterhav Syd-projektet kræver således ikke dispensation i den henseende.</i></p>
ESPOO-høringssvar	43, 136	<p><u>Indhold i høringssvar:</u></p>

Holland har i forbindelse med den afholdte høringsproces efter ESPOO-konventionen bemærket, at der grundet afstanden til hollandsk farvand ikke forventes at være væsentlige grænseoverskridende påvirkninger på marsvin, og at der ikke forventes væsentlige grænseoverskridende virkninger fra projektet.

Tyskland har bemærket, at det ikke fremgår af det fremsendte materiale, hvor stor den forventede påvirkning af fugle er ift. den biogeografiske population, herunder hvorvidt 1-procentskriteriet er opfyldt (om projektet påvirker mere end 1 procent den biogeografiske regionale bestand). Det bemærkes endvidere, at det er uklart i hvilken udstrækning nedramning i anlægsfasen påvirker marsvin i nærliggende Natura2000-områder. I høringssvaret fremhæves det, at marsvin potentielt er i risiko for at få skader, herunder høreskader. Det bemærkes, at rapporten konkluderer, at der ikke forventes at være signifikante eller kumulative påvirkninger på Natura 2000-områder på trods af, at det ikke fremgår hvad tætheden af individer i de beskyttede områder er. Det fremgår endeligt af høringssvaret, at det på den baggrund ikke kan konkluderes, at de planlagte afværgeforanstaltninger er tilstrækkelige.

Energistyrelsens bemærkninger:

Energistyrelsen har fremsendt et svar til de tyske myndigheder, der nærmere uddyber den forventede påvirkning af marsvin og fugle. I svaret gøres der opmærksom på, at projekterne skal overholde de danske retningslinjer for undervandsstøj som vil sikre, at der ikke sker en påvirkning af den økologiske funktionalitet for marsvin i området, og at der med afstanden på ca. 50 km til nærmeste Natura 2000-område, hvor marsvin er på udpegningsgrundlaget ikke kan forekomme en væsentlig påvirkning af området.

I forhold til fugle redegøres der ligeledes for, at hverken fortrængning af fugle eller risiko for kollisioner kan medføre en væsentlig påvirkning i forhold til bestandene af arterne. Selv for de arter med det største antal beregnede kollisioner (grågæs med 21 forventede kollisioner pr. år) vil antallet af tabte individer ligge langt under grænsen for, hvornår der kan ske en påvirkning af bestanden.

Energistyrelsen skal bemærke, at Tyskland er ikke vendt tilbage med yderligere bemærkninger, og at ESPOO-proceduren anses for afsluttet.

Del 3: Høringssvar vedr. andre aspekter af projekterne og processen end miljøkonsekvensrapporten

Høringssvar vedr. økonomiske og tekniske forudsætninger for projektet, herunder samfundsøkonomi, afsætning af strøm og kapacitet i elnettet

En del af høringssvarene indeholder bemærkninger til projektets økonomiske og tekniske forudsætninger samt bemærkninger til samfundsøkonomi, afsætning af strøm og kapacitet i elnettet. Disse bemærkninger er ikke direkte relateret til miljøvurderingen, men er adresseret nedenfor.

En del høringssvar stiller spørgsmålstejn ved, om el-nettet i Vestjylland kan modtage strømmen og gør opmærksom på, at der i forvejen er overproduktion af el, der bevirker, at vindmøller i området slukkes og står stille en del af tiden.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Det kan dog oplyses, at Energinet kan foretage nedregulering af elproduktionsanlæg, når produktionen af el overstiger forbruget, fordi der i dag ikke er gode for at lagre el i vidt omfang. Reglerne om nedregulering fremgår af Lov om fremme af vedvarende energi. Det ligger uden for rammerne af miljøvurderingen at inddrage nedregulering. Energistyrelsen skal dog gøre opmærksom på, at det samlede projekt også inkluderer anlæg på land, der er nødvendige for at få strømmen fra projektet ind i transmissionsnettet.

I en række høringssvar stilles der spørgsmålstejn ved økonomien i projekterne såvel som samfundsøkonomien med henvisning til, at den politiske aftale og de politiske ønsker om at sænke prisen ved at opstille kystnære vindmøller siden er overhalet af den teknologiske og økonomiske udvikling i branchen. Der gøres opmærksom på, at det i dag er muligt at etablere havvindmøller billigere og længere ude på havet. Der gives også udtryk for, at projektet vil have en negativ samfundsøkonomisk påvirkning i Ringkøbing-Skjern Kommune med henvisning til faldende indtægter og arbejdspladser fra turisme og økonomiske konsekvenser for området.

Flere høringssvar giver også udtryk for, at det samfundsøkonomisk og miljømæssige vil være bedst, hvis de kystnære havvindmølleparker droppes og flyttes ud til Thor eller en kommende "energiø", og der ønskes en samfundsøkonomisk vurdering af den mulighed.

Der gives i en række høringssvar ligeledes udtryk for, at der skal tages fornyet stilling til de kystnære havvindmølleparker, og at regeringen bør ophæve kontrakterne med Vattenfall.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Energistyrelsen skal dog henvise til, at der med Energifaen fra 2012 blev truffet politisk beslutning om 500 MW kystnære havvindmølleparker, senere reduceret til 350MW, og at der efterfølgende med Kystmølleaftalen af 26. november 2012 blev truffet politisk beslutning om, hvilke områder, der skulle indgå i udbuddet, såvel som minimumsafstanden til kysten. Efterfølgende har der været afholdt udbud, og der er indgået koncessionsaftale med Vattenfall om opstilling af 170 MW havvind inden for koncessionsområdet. Vattenfall og Energistyrelsen er bundet af koncessionsaftalen samt de meddelte tilladelser i henhold til VE-loven samt af de udbudsretlige regler. Dette indebærer, at vindmøllerne inden for den gældende kontrakt ikke kan flyttes uden for koncessionsområdet.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at styrelsen ikke har mandat til at ophæve kontrakten med Vattenfall, og at der fra politisk side ligeledes ikke er ønske om at ophæve kontrakten. Skiftende regeringer har forholdt sig til spørgsmålet, herunder mod at betale kompensation til Vattenfall. Den tidligere klima-, energi- og forsyningsminister, Lars Christian Lilleholt (V), har bl.a. i samråd i Folketinget den 2. april 2019 redegjort nærmere for de forventede negative konsekvenser ved at ophæve koncessionsaftalen bl.a. i forhold til investeringssikkerhed.

I forhold til samfundsøkonomiske konsekvenser skal Energistyrelsen bemærke, at der har været foretaget en screening af egnede placeringer og truffet politisk beslutning om at foretage det kystnære udbud, hvor der forud for udbuddet bl.a. blev udarbejdet en businesscase og analyse af projektøkonomi. Der har ikke siden været foretaget samfundsøkonomiske analyser af projekterne, da Energistyrelsen som anført er bundet af kontrakterne med Vattenfall.

Det skal i øvrigt bemærkes, at det ligger uden for rammerne af en miljøvurdering at vurdere de erhvervsøkonomiske konsekvenser af projektet, herunder om projektet medfører en forøgelse eller tab af arbejdspladser.

Flere hørings svar ønsker en undersøgelse af, hvor stor erstatning, der vil skulle betales til Vattenfall, såfremt kontrakten ophæves.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Energistyrelsen kan dog oplyse, at styrelsen ikke har undersøgt størrelsen på den potentielle erstatning til Vattenfall ved ophævelse af kontrakterne, da dette ikke bliver aktuelt. Der er stor usikkerhed forbundet med at forudsige størrelsen på et eventuelt erstatningsbeløb, og der er mange ubekendte faktorer. I sidste ende vil erstatningens størrelse bero på en konkret vurdering ved domstolene set i forhold til de tabsposter, som Vattenfall måtte fremsætte. Det vurderes umiddelbart, at en aflysning af projekterne kan medføre, at staten vil skulle betale en kompensation i milliard-klassen til Vattenfall.

Flere hørings svar gør opmærksom på, at der i flere lande opføres havvindmølleparker uden tilskud, og at udviklingen på havvindområdet er gået så stærkt, at tiden er løbet fra de kystnære havvindmølleparker.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Energistyrelsen bemærker dog, at processen for opførelse af en havvindmøllepark er langvarig, hvor der går adskillige år fra afholdelse af udbud og indgåelse af en koncessionsaftale, til en havvindmøllepark er etableret og kan nettilsluttes. I perioden fra udbuddet af Vesterhav Syd og Vesterhav Nord og frem til i dag er der sket en udvikling mod generelt lavere bud. Energistyrelsen og Vattenfall er dog fortsat bundet af det udbud, der har været afholdt, og af de koncessionsaftaler, som er indgået.

Hørings svar vedr. den forudgående proces, herunder screening, udpegning og afgrænsning af området, indgåelse af aftaler med Vattenfall, de politiske beslutninger samt den demokratiske proces

Flere hørings svar indeholder bemærkninger til den forudgående proces med screening og udvælgelse af de kystnære områder og de politiske beslutninger herunder kritik af manglende demokrati og inddragelse af offentligheden.

Flere hørings svar stiller spørgsmål ved Havmølleudvalgets screening af egnede placeringer til kystnære havvindmølleparker og ønsker at vide, hvorfor området blev indskrænket fra 4-20 km til 4-10

km fra kysten, og hvorfor projektområdet er beliggende inden for 10 km fra kysten, når det politiske opdrag var screening af arealer inden for 20 km fra kysten. Der henvises også til, at placering af de kystnære havvindmølleparker strider i mod Energistyrelsens rapport fra 2007 "Fremtidens Havvindmølleparker 2025", der tilsiger, at store vindmøller skal placeres 15-20 km fra kysten.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Det kan dog oplyses, at Havmølleudvalget i 2011-2012 gennemførte en screening af området inden for 20 km fra kysten med for at finde egnede placeringer til kystnære havvindmølleparker. Screeningen skete på baggrund af den daværende regerings ønske om etablering af vindmølleparker tættere på kysten end de egentlige havvindmølleparker.

Udpegningen af Vesterhav Syd-området, såvel som de øvrige kystnære områder, er resultatet af Havmølleudvalgets samlede afvejning af en række væsentlige arealinteresser som eksempelvis sejlads, råstofinteresser og naturhensyn, herunder trækruter for fugle, og visuelle aspekter i forhold til det politiske ønske om kystnære vindmøller for at reducere anlægs- og driftsomkostninger. Afgrænsningen af områderne skete under inddragelse af en række myndigheder med arealinteresser på havet. Det skal her bemærkes, at 9 ud af de 16 områder, der blev identificeret i screeningsrapporten fra 2012, rakte ud over 10 km fra kysten. På baggrund af udkastet til screeningsrapport, en tilhørende strategisk miljøvurdering såvel som et omfattende visualiseringsmateriale blev der foretaget en høring i perioden 22. juni til 26. august 2012, før der i forligskredsen blev truffet beslutning om de endelige områder, der skulle forberedes til udbud.

Der er i nogle høringssvar fremsat kritik af den manglende offentlighed i forbindelse med screeningen og forligspartiernes beslutning om at gennemføre udbud af de seks udvalgte områder samt kritik af den manglende offentlighed om, at ministeren havde været i dialog med borgmestrene i de udvalgte områder.

I flere høringssvar anføres det, at fremgangsmåden for planlægningen af de kystnære havvindmølleparker har afskåret den offentlige debat og har været i strid med regler om inddragelse af offentligheden og har sat den demokratiske proces ud af spil.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Energistyrelsen skal også gøre opmærksom på, at en screening i sig selv ikke er en lovpligtig proces underlagt miljøvurderingslovens regler om offentlighed. Det endelige udkast til Havmølleudvalgets screeningsrapport, den tilhørende strategiske miljøvurdering og visualiseringsmaterialet var i høring i perioden 22. juni til 26. august 2012. Efterfølgende var der dialog med de relevante kommuner, og kommunernes tilbagemeldinger indgik i det videre arbejde og den politiske beslutning om de områder, der skulle indgå i udbuddet. Siden blev der foretaget to offentlige høringer i forbindelse med miljøvurderingen i 2015 forud for afholdelse af udbuddet, ligesom der i forbindelse med den nye miljøvurdering er afholdt en offentlig høring, før Energistyrelsen afgav udtalelse om afgrænsning af miljørapportens indhold samt senest i perioden 5. maj til 30. juni 2020 over den endelige miljøkonsekvensrapport.

To høringssvar bemærker, at en tidligere kontorchef i Energistyrelsen er gift med en tidligere minister på området og mener, at det kan give anledning til tvivl om kontorchefens habilitet i forhold til behandlingen af sagen, samt at spørgsmålet om habilitet bør undersøges nærmere.

Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at emnet ikke vedrører miljøpåvirkningerne fra det konkrete projekt og ligger uden for rammerne af, hvad der skal indgå i en miljøvurdering.

Efter forvaltningslovens § 6, stk. 2, jf. stk. 1, skal en myndighed selv foretage habilitetsvurderingen af en medarbejder, når der bliver rejst tvivl om medarbejderens upartiskhed og dermed offentlighedens tillid til myndighederne. Det har ikke været Energistyrelsens vurdering, at der på det foreliggende grundlag har været et habilitetsproblem hos den pågældende medarbejder. Energistyrelsen har derfor foretaget en habilitetsvurdering efter forvaltningslovens § 3. Det er Energistyrelsens vurdering, at der i den konkrete sag ikke foreligger forhold, der kan begrunde inhabilitet efter forvaltningslovens § 3.

Bilag A – Liste over høringssvar fra høring af offentligheden og berørte myndigheder

Energistyrelsens akt.nr.	Afsender
1	Privat
2	Arbejdstilsynet
3	Privat
4	Privat
5	Ribe Stift
6	Privat
7	Privat
8	Privat
9	Privat
10	Privat
11	Privat
12	Ringkøbing-Skjern Kommune
13	Privat
14	Privat
15	Sønder Klegod Grundejerforening
16	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
17	Privat
18	Privat
19	Privat
20	Privat
21	Privat
22	Privat
23	Transport- og Boligministeriet
24	Privat
25	Privat
26	Privat
27	Privat
28	Privat
29	Privat
30	Privat
31	Privat
32	Privat
33	Privat
34	Feriehusudlejernes Brancheorganisation
35	Privat
36	Privat
37	Privat
38	Privat
39	Privat
40	Privat
41	Privat
42	Privat
43	Holland – ESPOO
44	Privat

45	Privat
46	Privat
47	Akademiraadet
48	Privat
49	Foreningen Flyt Vesterhav Syd
50	Privat
51	Privat
52	Privat
53	Privat
54	Klegod Grundejerforening
55	Privat
56	Privat
57	Privat
58	Privat
59	Privat
60	Privat
61	Privat
62	Privat
63	Privat
64	Privat
65	Privat
66	Privat
67	Privat
68	Privat
69	Privat
70	Privat
71	Privat
72	Privat
73	Privat
74	Privat
75	Privat
76	Sammenslutningen af Sommerhusgrundejerforeninger på Holmslands Klit
77	Privat
78	Privat
79	Privat
80	Et mindretal i Ringkøbing Skjern Kommunes byråd
81	Privat
82	Privat
83	Privat
84	Privat
85	Privat
86	Privat
87	Foreningen Stop Vesterhav Syd
88	Privat
89	DanWest Feriehusudlejning A/S
90	Privat
91	Privat
92	Privat

93	Privat
94	Privat
95	Privat
96	Privat
97	Privat
98	Privat
99	Privat
100	Privat
101	Privat
102	Privat
103	Privat
104	Privat
105	Privat
106	Privat
107	Grundejerforeningen for Mågedalen
108	Privat
109	Privat
110	Privat
111	Privat
112	Privat
113	Privat
114	Privat
115	Privat
116	Privat
117	Privat
118	Privat
119	Privat
120	Søndervig Beboerforening
121	Privat
122	Privat
123	Privat
124	Privat
125	Privat
126	Privat
127	Privat
128	Danmarks Jægerforbund
129	Privat
130	Privat
131	Erhvervsministeriet
132	Privat
133	Privat
134	Privat
135	Privat
136	Privat
137	Privat
138	Privat
139	Privat
140	Danmarks Fiskeriforening
141	Privat
142	Miljø- og Fødevareministeriet

143	Privat
144	Privat
145	Privat
146	Privat
147	Foreningen Hirsholm uden møller
148	Privat
149	Privat
150	Privat
151	Privat
152	Privat
153	Privat
154	Privat
155	Privat
156	Privat
157	Privat
158	Privat
159	Privat
160	Privat
161	Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse, Natur- og Plansektionen
163	Tyskland - ESPOO